

חינוך לחיים

פרשת פנחס

"ונתת מהודך עליו" – מהודך ולא כל הודך, זקנים שבאותו דור אמרו "פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה" ונשאלת השאלה וכי משום שפני יהושע רק כפני לבנה יש להתבייש ולהכלם? הרי מעלתו של יהושע גם היא היתה גדולה מאוד שהרי נאמר עליו "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה"?

מסביר זאת ה"חפץ חיים" במשל – פלוני ששמע שבאחת המדינות הרחוקות נתגלו אוצרות וכל הרוצה יבוא ויטול... החליט לנסוע אלא שביקש לו חברותא, פנה לכמה מידידיו אך כולם סרבו מחמת המרחק הרב וטלטולי הדרך. רק אחד הסכים ונתלווה אליו. כעבור שנים שחזרו עמוסים באבנים טובות ויקרות ונתעשרו מאוד, כל האנשים התקנאו בהם מאוד והצטערו שלא הלכו עמו.

מעין הצער הזה הצטערו גם הזקנים שבאותו הדור, משראו כי יהושע שהיה אחד מהם, לא פחות ולא יותר, זכה לגדולה כזו משום שנמצא במקום שיש בו אבנים יקרות – במחיצתו של משה רבינו, הצטערו על עצמם, הרי גם אנו יכולים היינו לשמש את משה ולזכות בעושר הרב הזה, ואם לא זכינו הרי רק אנחנו אשמים בזה, ולכן – אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה.

ומרחיב עוד החפץ חיים להסביר שהרי מה ההבדל בין בושה לכלימה?? בושה – לא נגרמת דווקא מכח מעשה לא הגון, אלא גם נגרמת כאשר עומדים מול מדרגות נשגבות ל בני עליה והבושה מתפרצת מתוך התבוננות ברום מעלת האדם הגדול. כלימה – מובנו שהאדם נכלם מדבר שהוא עצמו אשם בו, על דבר שעשה או על משהו שיכל להשיג לולא עצלותו. וזה מה שאמרו אותו הדור, כלפי משה אנו מתביישים מגודל רוממותו. וכלפי יהושע שהיה קרוב למדרגתם וזכה להאיר פניו כפני לבנה ע" ששימש את משה רבינו היו נכלמים, שהרי לולא העצלות שהיתה בהם יכלו גם להגיע למדרגה זו.

כך יקרה לכל תלמיד ובחור אם יתעצל מלעמול בתורה בכל כוחו, ועל ידי עצלותו ישאר ריק מחלקי התורה שהיה בידו להשיגם כחבריו, כאשר חבריו יפרחו ויעלו, הוא יהא נכלם מאוד!!!! על כך התריע שלמה המלך ואמר "וזכור את בוראך בימי בחרותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר וכו'".

ונוסיף – יהושע נקרא "נער" כנאמר "ומשרתו יהושע נער לא ימיש מתוך האוהל" מקשה האבן עזרא הרי כבר היה בן 56 ומדוע עדיין נקרא נער? ומסביר אלא כך דקדקו "ומשרתו יהושע בן נון – שרות נער" כלומר, גם כשהיה בן 56 לא פסק מעולם מלהיות תלמידו של משה רבינו, ושרתו ושמשו במסירות עצומה כמו משרת נער. הוא דבק בו ולא מש מתוך אהלו כמו תלמיד צעיר לימים.

למדים אנו מכאן איזו דרגה גבוהה של שימוש חכמים היתה ליהושע וכמה היא חשובה. שהרי לא נזכר בתורה שיהושע היה חכם מופלג שהרי הבעל הטורים על הפס' בפרשת שלח על המרגלים "ראשי בני ישראל המה" – אומר "המה" גימטריא 50, מכאן שהמרגלים ובתוכם יהושע היו בסך הכל שרי חמישים!!! ויש מעליו שרי מאות ואלפים ולמה דווקא הוא זכה?? וכן הגמ' במסכת תמורה ט"ז מספרת שבימי אבלו של משה נשתכחו 300 הלכות והחזירם עתניאל בן קנז הרי שעתניאל היה יותר מפולפל מיהושע, אולם דווקא יהושע זכה לשבת על כס ההנהגה משום **שתלמיד גדול ממנו לא היה!!!!** הוא היה התלמיד המובהק ביותר של משה רבינו ולכן זכה לרשת את מקומו.

הספורנו כותב על יהושע "איש אשר רוח בו" – "מוכן לקבל אור פני מלך חיים" ששם עצמו ככלי קיבול העומד מוכן לקבל תמיד, שיהושע לא הסתפק במה שיש לו אלא תמיד בקש להתעלות עוד ועוד, לא היה שיעור לבקשת החוכמה ולשימוש החכמים שלו לכן התעלה מעל כולם.

הלואי ונשכיל גם אנו להסתופף בצל החכמים, לשמשם בשימוש חכמים, לצקת מים על ידם ולהתחדד משמועתם. מתוך ביטול עצמי ורצון אמיתי לזכות לקבל מזיו חכמתם. כך יהיו דרכינו מושפעות מדרכם ונזכה במידה מסוימת לעמוד במקום גדולים, להתחקות אחר מעשיהם והליכותיהם הטהורות ואורם הגדול יאיר את דרך חיינו!!

(לקח טוב)

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com